

בעזרה שיי"ת
כ"ד שבט
 תשפ"א
 מסכת: **אזהלות**
 פרק: **י"ד – ט"ו**
 משנה: **ב', ג'**

שתי משניות ליום משנה שלמה

י"ל ע"י משנה שלמה
 העמותה להנחלת אהבת התורה
 ואהבת ישראל (ע"ר)
 מס' עמותה: 580553329
 טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
 כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 58900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
 הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר מסטטנשט
 הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
 אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא, הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת
הרה"ק רבי שמואל בהג"ר יצחק דב מרגליות זצ"ל
הרה"ק רבי צבי בהגה"ק ר' אליהו גוטמאכער זצ"ל
הנגיד הצדיק רבי יצחק צבי בהרה"צ ר' אברהם ראטצערסדארפער זצ"ל

משנה ב'

רבינו עובדיה מברטנורא

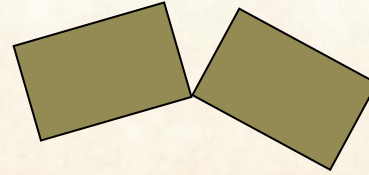
טבליות של עץ - שהן סמוכות זו אצל זו וכל אחת מהן גבוהה מן הארץ טפח ונוגעות בקרנותיהן כל אחת בחברתה שאצלה, ודרך קרני הטבלאות שאין ברחבן טפח, הלכך כלים שתחת הראשונה שהטומאה תחתיה, טמאים, ושתחת השניה טהורים.
הנוגע בשניה טמא טומאת שבעה - ואף על גב דתנן בפרק קמא כלים הנוגעים במת וכלים בכלים טמאים טומאת שבעה, השלישי בין אדם בין כלים טמאים טומאת ערב, הא תנן התם אין האוהל מתחשב, הלכך טבלא שהטומאה תחתיה אינה מן המנין.
עד שיהא בו ריבוע בפתח טפח - כמין תיבה פרוצה שיש לה ארבע דפנות היו עושים לשלחן שהשולחן יושב עליה, ואותה תיבה פרוצה קרוי ריבוע. ופעמים שהשולחן בולט ויוצא חוץ מאותו ריבוע טפח או פחות או יותר, והשתא קאמר דצריך שיהא השולחן בולט חוץ מאותו ריבוע בפתח טפח, דמה שבתוך הריבוע אינו מצטרף. ואם טומאה נמי בתוך הריבוע מבפנים, הריבוע חוצץ ומונע הטומאה מלעבור לחוץ.

טבליות של עץ שתי פלטות עשויות מעץ **שהן נוגעות זו בזו בקרנותיהם** אחת בזוית של השניה* (ראה איור מטה), ואין בקרנות שיעור של טפח על טפח, **והן גבוהות מן הארץ פותח טפח** כלומר שכל אחת מהפלטות היתה גבוהה מהקרקע בשיעור טפח, היינו שיש מתחתיה חלל של טפח על טפח בגובה טפח: אזי אם היתה **טמאה מונחת תחת אחת מהן - הנוגע בשניה בטבלא** שאין מתחתיה טומאה **טמא טמאת שבעה** כלומר שאין צורך לומר שהנוגע בטבלא שמתחתיה הטומאה שהוא טמא טומאת שבעה, אלא אף הנוגע בטבלא השניה שאין מתחתיה טומאה, טמא טומאת שבעה, שהואיל והטבלא השניה נוגעת בראשונה והיא מוסיפה על אוהלה, לפיכך אף הנוגע בשניה נחשב לו כאילו נגע באוהל שהטומאה תחתיו, והרי שנינו שכלים הנוגעים במת, והם גם נוגעים בכלים, או אדם טמא מת שנוגע בכלים, הכלים טמאים טומאת שבעה, אבל **כלים שתחת הראשונה טמאים** שהרי הפלטה מאהילה על הטומאה ועליהם, **ושפתחת** וכלים המונחים תחת הפלטה **השניה טהורין** שכן דווקא לענין טומאת הפלטה עצמה די בנגיעה כל שהיא בפלטה הראשונה כדי שתחשב הפלטה השניה כאילו אף היא מאהילה על הטומאה, והנוגע בה דינו כנוגע באוהל המת, כמו שביארנו לעיל, אבל לענין הבאת הטומאה על הכלים שמתחתיה, אין דינה כאוהל המת, אלא אם כן היא נוגעת בפלטה הראשונה ברוחב טפח, והרי במקרה שלנו הפלטות נוגעות רק בקרן שאין בה רוחב טפח, לפיכך אין הפלטה השניה מביאה את הטומאה שתחת הפלטה הראשונה על הכלים שמתחתיה, וזה מה שאומרת המשנה 'כלים שתחת השנייה טהורים'. **השלחן אינו מביא את הטמאה, עד שיהא בו ריבוע בפתח טפח** 'הריבוע' הוא הבסיס של השולחן (שהיה בזמן המשנה), שהיה בנוי מארבע דפנות ללא תחתית, ועל אותו הריבוע היו מניחים את פלטת השולחן, שעליה היו מניחים את האוכל, ויש פעמים שהפלטה היא יותר רחבה מהבסיס והיא בולטת ממנו החוצה, ובאה המשנה ללמד שאם טומאה מן המת נמצאת בחלל הבסיס, אין פלטת השולחן מביאה את הטומאה על מה שמתחתיה ונמצא בתוך הבסיס, אלא אם כן שטח הפלטה שעל הבסיס חוץ מחלק הפלטה שבולט מעבר לבסיס, הוא טפח על טפח, אבל אם שטח הפלטה המונח על הבסיס הוא פחות מטפח על טפח, אע"פ שבכל הפלטה (כולל גם את החלק הבולט) יש בה טפח על טפח, מכל מקום אין הפלטה מביאה את הטומאה על מה שמתחתיה, שכן הטומאה המונחת בחלל הבסיס היא טומאה רצוצה הבוקעת למעלה ולמטה, ואינה מתפשטת לצדדים**.

לעילוי נשמת
 מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
 מו"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
 הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
 מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלאנגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות
 ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com
 או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

* פלטות עץ הנוגעות זו בזו בקרנות

** יש מהמפרשים שמוסיפים ואומרים שהמשנה גם באה ללמד שאם הטומאה נמצאת תחת חלק הפלטה הבולט מהבסיס, אין הפלטה מביאה את הטומאה על מה שנמצא תחת חלק הפלטה הבולט מהבסיס, אלא אם כן יש באותו חלק בולט טפח על טפח בפני עצמו, ואין חלק הפלטה שמונח ישירות על הבסיס מצטרף להשלים לשיעור טפח על טפח, שכן חלק הפלטה שמונח על הבסיס נידון כאוהל בפני עצמו, ומה שבולט מעבר לבסיס נידון כאוהל בפני עצמו.

by Getty

משנה ג'

רבינו עובדיה מברטנורא

חביות – שורות הרבה של חביות, זו אחר זו
חו על זו.

שחן יושבות על שוליהן – ופיהן למעלה.

או מוטות על צדיהן – ופיהן מן הצד.

באייר – בגינה או בחצר.

בפותח טפח – ברוחב טפח נוגעות זו בזו.

טומאה בוקעת ועולה – לצדדין קתני לה.

דמוטות על צדיהן אפילו כנגד הטומאה

אין טמא אלא מה שתחתיהן ועל גביהן,

אבל מה שבתוכן טהור, כיון דאין כלי חרס

מייטמא מגבו על מה שבתוכו מציל, ומה

שאינו כנגד הטומאה אפילו שתחתיהן ועל

גביהן טהור. וביושבות על שוליהן אפילו

על מה שבתוכו אין מצילות, כיון שאין

הפסק מאויר תוכו לאוויר שחוצה לו,

וחבית עצמה נטמאת ונטמאו כל כלים

שבתוכה ואפילו שלא כנגד הטומאה,

כדאמרינן טעמא בסוף פרק כוורת.

במה דברים אמורים בטהורות – דכיון

דטהורות הן דמו לטבלאות של שיש

שהתחתונות סותמות את חלל טפח

וטומאה בוקעת ועולה.

אבל אם היו טמאות – אפילו אין גבוהות

מן הארץ, העליונות שגבוהות מן הארץ

טפח מביאות את הטומאה, שאין

התחתונות סותמות כיון דטמאות, מידי

דהוה אקפולין זו על זו וטבלאות זו על זו.

או גבוהות מן הארץ פותח טפח מביאות

את הטומאה – ואפילו טהורות, כיון

דנוגעות זו בזו ברוחב טפח נחשבות כולן

כאדהל אחד.

חביות עשויות מחרס, שאינן מקבלות טומאה מגבן **שֶׁהֵן יוֹשְׁבוֹת עַל שׁוּלְיָהֶן** כלומר שהן עומדות על תחתית החבית, היינו שפתח החבית פונה כלפי מעלה, **או** אם החביות **מְטוֹת** שוכבות **עַל צְדֵיהֶן** היינו שפתח החבית הוא פונה לצד, **בְּאֵייר** והן נמצאות מחוץ לבית, כגון בחצר, **וְהֵן נוֹגְעוֹת זוּ בְּזוּ בְּפוֹתַח טַפַּח** היינו שמקום נגיעת החביות זו בזו הוא רחב טפח, אזי אם **טְמֵאָה** מן המת מונחת **תַּחַת אַחַת מֵהֶן** והיא טומאה רצוצה - **טְמֵאָה בּוֹקֵעַת וְעוֹלָה, בּוֹקֵעַת וְיורֶדֶת** במפרשים מבואר שאם החביות יושבות על שוליהן (תחתיתן), כל מה שנמצא כנגד הטומאה טמא, ואף החבית עצמה טמאה, שהואיל והאוויר הטמא שעל גבה מעורב עם האוויר שבתוכה, נטמא האוויר שבתוכה, וע"י כך נטמאת כל החבית כולה, אבל אם החביות שוכבות על צידן, אין תוכה טמא, שהואיל ואין החבית מקבלת טומאה מגבה, דפנותיה חוצצות בפני הטומאה, ומה ששנינו כאן 'טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת' היינו שמטמאה כנגדה כל שתחת החבית ומעל גבי החבית, שאין דפנות החבית חוצצות אלא על תוכה, אבל לא על מה שנמצא למעלה ממנה. שואלת המשנה **בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים** באיזה אופן מדובר שהטומאה בוקעת למעלה ולמטה, ואינה מתפשטת לצדדים, עונה המשנה שהמדובר **בְּטְהוֹרוֹת** בחביות טהורות, שעדיין לא נטמאו מתוכן. **אֲבָל אִם הָיוּ** החביות **טְמֵאוֹת** היינו שכבר נטמאו קודם לכן מתוכן, **או** אם היו החביות **גְּבוּהוֹת מִן הָאָרֶץ פּוֹתַח טַפַּח** היינו שהיה תחת כל החביות חלל של טפח על טפח, ואפילו אם היו החביות טהורות, אזי אם **טְמֵאָה** מונחת **תַּחַת אַחַת מֵהֶן** - כל מה שנמצא **תַּחַת כָּלם טְמֵא** כלומר כל מה שנמצא תחת כל החביות טמא, שאם היו טמאות, והיינו בכגון שהיו החביות שוכבות על צידהן, הרי הדופן התחתונה אינה חוצצת בפני הטומאה, הואיל והיא טמאה, ובוקעת הטומאה לתוך החבית, וכיון שהדפנות העליונות של כל החביות נוגעות זו בזו בשיעור של פותח טפח, הרי הן נחשבות כאוהל אחד, ומביאות את הטומאה לכל מה שנמצא תחתיהן, ואפילו אם היו החביות טהורות, אלא שהיו גבוהות מן הארץ בשיעור של פותח טפח, בין שהיו מוטות על צידהן בין שהיו עומדות על תחתיתן, הרי האוהל שתחתיהן מביא את הטומאה תחת כולן, שהואיל ונוגעות זו בזו בפותח טפח הרי הן כאוהל אחד, והטומאה מתפשטת אל מתחת לכל החביות*.

*יש עוד חילוקי דינים בעניין חביות אלו כמו שכבר למדנו בפרק ט (משנה טז), וכאן בא התנא ללמדנו רק את ההבדל שבין הרישא לסיפא, שברישא הטומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת ואינה מתפשטת לצדדים, ובסיפא מתפשטת הטומאה תחת כולן, אע"פ שחביות הן גופים נפרדים.

עוד יש להוסיף שמה שנקטה המשנה ברישא 'והן נוגעות זו בזו בפותח טפח' נכתב רק משום הסיפא, שבה נכתב שהטומאה מתפשטת תחת כולן, אבל ברישא בין שהחביות נוגעות בשיעור פותח טפח ובין שאינן נוגעות בפותח טפח, טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת.